

DET KONGELIGE
BARNE- OG LIKESTILLINGSDEPARTEMENT

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Deres ref
200504549

Vår ref
200503831-/STVBU2

Dato
19.01. 2006

Høring - Forslag til endringer i opplæringsloven - Opplæring i helseinstitusjoner og barnevernsinstitusjoner

Vi viser til høringsbrev av 9. november 2005 med forslag til endringer i opplæringsloven hva angår ansvaret for grunnskoleopplæring og videregående opplæring for pasienter i helseinstitusjoner og beboere i barnevernsinstitusjoner.

Barne- og likestillingsdepartementet vil innledningsvis bemerke følgende:

Når barnevernet har overtatt omsorgen for et barn, har det offentlige et særlig ansvar for at barnet får nødvendig omsorg og hjelp. Fra ulike studier vet vi at barnevernsbarn i et oppvekst- og levekårsperspektiv er sårbare. Å få en skoletilknytning og et godt, likeverdig og tilpasset skoletilbud er sentralt for at disse barna skal klare seg senere i livet. Dette ligger til grunn for vår vurdering av forslagene i høringen, og bør ligge til grunn også for den videre behandlingen i Kunnskapsdepartementet.

For mange barn under omsorg av barnevernet er det slik at de store deler av oppveksten flytter mellom hjem, fosterhjem og institusjon. I tillegg sliter mange med fysiske og/eller psykiske problemer, noe som i perioder kan gjøre det nødvendig med innleggelse i helseinstitusjon. Vi vil derfor understreke at det vil være av stor betydning for barnevernets barn og ungdommer at ansvaret for opplæringen i barnevernsinstitusjoner og helseinstitusjoner skjer etter samme modell, som tar høyde for at også refusjonsordningene/finansieringsordningene kan ha betydning for at eventuelle flyttinger skjer smertefritt.

Barne- og likestillingsdepartementet har for øvrig fått signaler om at barnevernsbarn i

videregående skole kan få problemer ved flytting fordi man i slike tilfeller skal søke skolen for å bli opptatt som elev. Vi vet ikke om problemene skyldes regelverket i seg selv, eller om det skyldes en lite smidig praktisering av det. Uavhengig av årsak mener vi det er viktig at problemstillingen synliggjøres i det videre arbeidet med opplæringsloven.

Nedenfor følger våre merknader til de ulike alternativer som er foreslått for barneverninstitusjoner.

Merknader til alternativ 2:

Opplæringsansvaret i barneverninstitusjonene flyttes fra beboerens hjemfylkeskommune til fylkeskommunen der institusjonen ligger

Vi har merket oss argumentene som anføres til støtte for modellen og er langt på vei enige i disse. Vi kan imidlertid ikke se at den ivaretar grunnskolebarna bedre enn i dag. Svakheten ved modellen kan således være at den ikke ivaretar grunnskolebarn like godt som ungdom i videregående skole. Dersom det er fylkeskommunen som får i oppgave å vurdere barnets behov for tilpasset undervisning, stiller vi spørsmål ved om fylkeskommunen har den nødvendige kompetansen. Det er stor forskjell på å vurdere barns contra unges opplæringsbehov, blant annet når det gjelder behovet for spesialundervisning

Barne- og likestillingsdepartementet vil ikke gå inn for denne modellen.

Merknader til alternativ 4:

Opplæringsansvaret i barneverninstitusjonene flyttes fra hjemfylkeskommune til staten

Når det gjelder denne modellen mener vi det bør legges størst vekt på motargumentene. Vår hovedinnvending mot modellen er at Barne-, ungdoms- og familieetaten ikke har kompetanse på opplæringsområdet. Etatens hovedansvar er å gi omsorg, og en opparbeidelse av den nødvendige fagkunnskap for også å ivareta opplæring vil ta tid. Å bygge opp hjelpetjenester for vurdering av barnas behov for tilrettelagt undervisning vil også ta tid, og kan medføre større ulikhet mellom barnevernsbarn og andre barn.

Dersom staten ved Barne-, ungdoms- og familieetaten skal overta opplæringsansvaret frykter vi videre at flere barn tas ut av normalskolen og heller gis opplæring i barneverninstitusjonen. Dette mener vi er svært uheldig for barnet. Inkludering i normalskolen bør være et mål for denne gruppen. En barneverninstitusjon skal primært være en omsorgsbasis og ikke en undervisningsbase.

Barne- og likestillingsdepartementet ønsker ikke en slik modell.

Merknader til alternativ 6:

Kommunalt ansvar for grunnskoleopplæringen og fylkeskommunalt ansvar for videregående opplæring i alle helseinstitusjoner og barneverninstitusjoner

Dette er en modell som vi mener også bør gjelde for barnevernets barn og unge. En viktig grunn er at vi ønsker at flest mulig av barna/ungdommen skal inkluderes i samfunnet. Skolen er en viktig inkluderingsarena også for barnevernsbarn. Samtidig har det offentlige som nevnt et særlig ansvar for disse barnas opplæring. Det er derfor viktig at det forvaltningsnivået som har det generelle ansvaret for henholdsvis grunnskole og videregående opplæring får ansvaret også for barnevernets barn. Dermed får disse barna i likhet med andre barn nyte godt av fagkompetansen og det nødvendige opplæringsapparatet etter opplæringsloven, uavhengig av hvor opplæringen gis.

Det er en kjensgjerning at barnevernsbarn ofte flytter mellom foreldre, fosterforeldre, barneverninstitusjon og eventuelt også helseinstitusjon. Samtidig satses det i dag på økt bruk av hjemmebaserte tjenester slik at antallet barneverninstitusjonsplasseringer har gått ned. Barna/ungdommen har også kortere oppholdstid i institusjon enn tidligere. Forslaget om å legge opplæringsansvaret til bostedskommunen/ bostedsfylkeskommunen vil kunne innebære større grad av kontinuitet for den enkelte ved at en og samme forvaltningsinstans har opplæringsansvaret uavhengig av hvor eleven bor. Dette gjelder også om vedkommende i perioder får undervisning i barnevern- eller helseinstitusjon.

Selv om denne modellen ikke skulle være den beste sett i et utdanningsperspektiv, mener Barne- og likestillingsdepartementet at den best ivaretar helheten for barn og unge i barneverninstitusjoner. Vi går derfor inn for alternativ 6.

Med hilsen

Tone G. Smith (e.f.)

for Lise Gundersby

Kopi: Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet